

Sygn. akt VII AGa 2273/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Magdalena Sajur - Kordula (spr.)

Sędziowie: SA Tomasz Wojciechowski

SA Dorota Wybraniec

Protokółant: Kacper Kowalewski

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa U

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 września 2018 r., sygn. akt XVII Amc 162/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od U... Polska spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w... na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Magdalena Sajur - Kordula
Za...
ETAP...
Kacper Kowalewski

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki decyzją z dnia 28 marca 2018 roku, numer OKR-451-34(10)/2017/2018/JWi, na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. 11 d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017r., poz. 220 z późn.zm), w związku z §5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007r., Nr 133, poz. 924), oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017r., poz. 1257 z późn. zm.), w związku z art. 30 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu w dniu 12 października 2017 r., na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy – Prawo energetyczne, postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary: U1 Sp. z o.o. z siedzibą w, kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015r., w punkcie 1 decyzji orzekł, że Sp. z o.o. z siedzibą w h w dniach 10 i 11 sierpnia 2015r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego pod adresem ul., naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 11d ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy; w punkcie 2 de działanie wymienione w pkt 1 wymierzył Sp. z o.o. z siedzibą w i karę pieniężną w kwocie 23.440,00 zł.

Od wyżej wymienionej decyzji powód o.o. z siedzibą w złożył odwołanie. Zaskarżył decyzję w całości.

odniesieniu do punktu poboru energii elektrycznej (zakładu produkcji systemów ochrony przeciwpożarowej) zlokalizowanego pod adresem: ul.

Łącznie dla wyżej wymienionego okresu Odbiorca:
z o.o. z siedzibą w przekroczył 7,8135 MW w godzinie.

Pismem z dnia 12 października 2017 r., Prezes URE zawiadomił Odbiorcę o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając go jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się przez Odbiorcę do wprowadzonych ograniczeń, a także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. W szczególności Odbiorca został wezwany do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji otrzymanych przez Prezesa URE od OSD wskazujących na stopień niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

W dniu 31 października 2017 r. do Prezesa URE wpłynęło wyjaśnienie Odbiorcy z dnia 24 października 2017 r., wraz z dokumentami, do których nadesłania wzywano. W piśmie Odbiorca wyjaśnił, że przekroczenia w poborze energii elektrycznej w Spółce miały miejsce wyłącznie w dniu 10 sierpnia 2015 r. oraz nieznacznie w dniu 11 sierpnia 2015 r. Dodał, że w odniesieniu do 10 sierpnia 2015 r. Spółka nie miała wiedzy o wprowadzonych ograniczeniach. Odbiorca dodał, że „...dzień 10 sierpnia 2015 r. był dla Spółki pierwszym dniem rozpoczęcia produkcji, uruchomionej (o godz. 7:00) po trwającym przez okres dwóch tygodni przestoju produkcyjnym”. Wskazał, że pierwszy komunikat za pośrednictwem I Polskiego Radia został podany do publicznej wiadomości o godz. 7:55, a więc już po rozpoczęciu produkcji przez Spółkę.

Pismem z dnia 28 listopada 2017 r., zawiadomiono Odbiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz wyznaczono 7-dniowy

termin na zapoznanie się z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i wniesienie co do niego ewentualnych uwag, wraz z pouczeniem.

W dniu 6 grudnia 2017 r. Pełnomocnik odbiorcy zapoznał się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym nie zgłaszając do niego zastrzeżeń ani uwag.

Wezwaniem z dnia 2 stycznia 2018 r., Prezes URE wezwał Odbiorcę do nadesłania informacji o przychodach osiągniętych w 2017. Wraz z pismem do Odbiorcy ponownie został wysłany załącznik prezentujący wartości poboru mocy w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ze wskazaniem na; stopień niedostosowania się Odbiorcy do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, z uwagi na korektę wartości dopuszczalnego poboru mocy w 20 stopniu zasilania, zgodnie z planem ograniczeń na lata 2014-2015.

W dniu 2 marca 2018 r., do Prezesa URE wpłynęła odpowiedź Odbiorcy (pismo z dnia 26 lutego 2018 r., wraz ze sprawozdaniem o przychodach, kosztach i wyniku finansowym oraz o nakładach na środki trwałe za rok 2017 (F-01/I-01). W piśmie Odbiorca wniósł o umorzenie postępowania, ewentualnie o odstąpienie od nałożenia na Spółkę kary pieniężnej. Zaznaczył również, że „Spółka podjęła odpowiednie kroki umożliwiające właściwe postępowanie w podobnej sytuacji w przyszłości, w tym poprzez przeszkolenie pracowników oraz wprowadzenie instrukcji postępowania w sytuacji ograniczenia poboru energii”.

Pismem z dnia 6 marca 2018 r., ponownie zawiadomiono Odbiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz wyznaczono 7-dniowy termin na zapoznanie się z zebrany w sprawie materiałem dowodowym i wniesienie co do niego ewentualnych uwag. Zawiadomienie zostało prawidłowo doręczone Odbiorcy w dniu 9 marca 2018 r.

Sąd I instancji uznał, że odwołanie nie jest zasadne.

W treści odwołania powód twierdził, iż nie zaistniały przesłanki na nałożenia kary na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., gdyż przepis ten odnosi się wprost do art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 p.e., natomiast przedmiotowe ograniczenia zostały wprowadzone na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. Sąd I instancji nie zgodził się ze stanowiskiem powoda.

Wskazał, że zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. Zgodnie natomiast z ust. 6 Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę znaczenie odbiorców dla gospodarki i funkcjonowania państwa, w szczególności zadania wykonywane przez tych odbiorców; zaś zgodnie z ust. 7, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

Sąd wskazał również, iż zgodnie z art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i

poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Z treści powyższego przepisu wynika, iż w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii do kompetencji OSP na mocy tej ustawy należało wprowadzenie ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii, na okres nie dłuższy niż 72 godziny. W dalszej kolejności ustawodawca przewidział, w treści art. 11d ust. 3 tej ustawy, iż w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia. Sąd wskazał, że przy tym, iż art. 11 c jak również art. 11 d ustawy – Prawo energetyczne jest wynikiem implementacji postanowień dyrektywy 2005/89 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotyczącej działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych. Przyczyną powołania powyższych przepisów jest zatem dalsze doprecyzowanie działań jakie powinien podjąć OSP w związku z zaistnieniem (powstaniem i występowaniem) zagrożenia bezpieczeństwa dostawy energii Elektrycznej, jednym z nich jest wprowadzenie przedmiotowych ograniczeń, do których powód powinien był się zastosować. Okoliczność, iż doprecyzowanie okresu na jaki OSP może wprowadzić przedmiotowe ograniczenia, o którym mowa w treści art. 11c ust. 2 pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne, nie oznacza, iż nie zostały one wprowadzone na podstawie art. 11d ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne. Treść przedmiotowych regulacji prawnych tj. art. 11 c ust. 2 pkt 2 i 11 d ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne pozostaje w ścisłym związku, albowiem dopiero łączna ich treść określająca podstawę do wprowadzenia ograniczenia przez OSP okresie występowania zagrożenia tj. art. 11 d ust. 3 oraz określająca możliwy okres, czemu służy art. 11c ust. 2 pkt 2, którego stosowanie jest możliwe już w sytuacji powstania zagrożenia, umożliwia skuteczne wprowadzenie przedmiotowego ograniczenia przez OSP, tj. w ściśle organicznym czasie i na ściśle określonym terytorium. Niewątpliwe

zaś fakt „występowania zagrożenia” wynika wprost z treści komunikatu OSP, w którym stwierdził „wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej”. W świetle powyższego OSP, w myśl powyższych regulacji prawnych posiadała kompetencję do wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń w poborze energii w myśl art. 11d ust. 3, zaś okres i zakres terytorialny ich obowiązywania, na podstawie art. 11c ust.2 pkt 2 powołanej ustawy wprowadzono od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 roku z informacją o zgłoszonej konieczności wprowadzenia dalszych ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7 ustawy – Prawo energetyczne. Jak już bowiem wskazano, OSP mogło wprowadzić przedmiotowe ograniczenia do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust.7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Wskazać przy tym należy, iż jedynie realizacja działań z zachowaniem przedstawionej wyżej kolejności umożliwiła uzyskanie podstawowego celu powołanej ustawy, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kraju.

W świetle powyższego w ocenie Sądu I instancji nieuzasadnione jest wnioskowanie powoda, iż wprowadzenie przez OSP przedmiotowych ograniczeń w czasie „wystąpienia zagrożenia” tj. na podstawie art. 11d. ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne, którego okres i zakres terytorialny został określony zgodnie z wymogami art. 11c ust. 2 pkt 2 powoduje zwolnienie powoda z odpowiedzialności, o której mowa w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy – Prawo energetyczne.

Bezsporny był w niniejszej sprawie fakt niedostosowania się przez powoda do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 roku i przekroczenia przez powoda dopuszczalnego wówczas poboru mocy w wysokości 7,8135 MW w godzinie.

Powód w treści odwołania podnosił jednak, iż po powzięciu wiedzy podjął niezwłoczne działania mające na celu wygaszenie pracy poszczególnych urządzeń, gdyż brak było możliwości natychmiastowego zatrzymania pracy urządzeń z uwagi na występowanie różnego rodzaju zagrożeń z tym związanych. Ponadto, zdaniem

powoda żaden z przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła, nie wyłącza ani wyklucza możliwości uwzględnienia technologicznego czasu niezbędnego na wprowadzenie ograniczenia. Sąd wskazał, iż powód nie należy do kręgu podmiotów, które w myśl §6 ust. 1 przedmiotowego Rozporządzenia podlegają ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami. Zgodnie natomiast z treścią z §8 ust. 1 i 2 wskazanego Rozporządzenia operatorzy opracowują plany wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, z uwzględnieniem zasad określonych w art. 11 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne. Z treści dokumentów znajdujących w aktach postępowania administracyjnego (k. 71, 72, 73) wynika, że określona w „planie wprowadzania ograniczeń” wielkość mocy bezpiecznej (0,080 MW) nie została wskazana w umowie lecz jest efektem deklaracji złożonej przez powoda na etapie tworzenia Planu. Powyższe wynika w szczególności z treści pisma OSD z dnia 4 marca 2014 r., w którym OSD zwróciło się do powoda o wskazanie aktualnych wartości mocy zainstalowanej, mocy zamówionej, mocy minimum technicznego i mocy bezpiecznej w związku z tworzeniem planu wprowadzania ograniczeń na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r. (k. 72). W odpowiedzi na powyższe pismo, powód w piśmie z dnia 10 marca 2014 r. wskazał m.in. wartość mocy umownej na poziomie 1,400 MW oraz wartość mocy bezpiecznej (dla okresu letniego) na poziomie 0,080 MW (k. 73). Z treści pisma z dnia 17 listopada 2017 roku wynika, iż w trakcie opracowywania planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na okres od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., powód nie zgłaszał uwag do ustalonego w planie poziomu mocy bezpiecznej (k. 71). Z treści tego pisma wynika również, że OSD na swojej ogólnodostępnej stronie internetowej na bieżąco informował odbiorców o wprowadzonych ograniczeniach w poborze energii elektrycznej, stopniach ograniczeń oraz sposobach uzyskiwania informacji. Sąd zauważył, iż zgodnie z obowiązującym na dzień 10 sierpnia 2015 r. planem wprowadzania ograniczeń w

dostarczaniu i poborze energii elektrycznej dopuszczalny pobór mocy przez powoda w 11 stopniu zasilania określony został na poziomie 1,400 MW w godzinie, zgodnie z aneksem nr 4 do Umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji moc umowna Odbiorcy na dzień 10 sierpnia 2015 r. wynosiła 2,000 MW, a zatem powyżej wartości 300 kW wskazanej w §5 pkt 1 rozporządzenia w sprawie wprowadzania ograniczeń, natomiast moc określona dla 20 stopnia zasilania wynosiła 0,080 MW. Sąd podkreślił, iż wartość tzw. mocy bezpiecznej została zadeklarowana przez powoda w piśmie z dnia 10 marca 2014 roku (k. 73) i ustalona przez OSD w planie ograniczeń na poziomie 0,080 MW. Powód nie wykazał w niniejszym postępowaniu, o której dokładnie godzinie powziął wiedzę o wprowadzonych ograniczeniach. Powołani świadkowie nie posiadali wiedzy w powyższym zakresie. Istotnie, z treści zeznań świadków wynika, iż w zakładzie produkcyjnym powoda zostały podjęte działania mające na celu wygaszanie pracy urządzeń, gdyż natychmiastowe zatrzymanie pracy części urządzeń nie było możliwe, jednak z treści zeznań świadka ... wynika również, iż jedna zmiana pracowników w danym dniu pracowała w pełnym wymiarze godzin. Z treści zeznań świadków wynika również, że w zakładzie produkcyjnym powoda, dopiero po wprowadzeniu przedmiotowych ograniczeń została przewidziana odpowiednia procedura służąca skutecznemu dostosowaniu się do ewentualnego wprowadzenia takich ograniczeń w przyszłości. Z powyższego wynika przede wszystkim, iż wobec wprowadzonych ograniczeń powód nie był zobowiązany do natychmiastowego zatrzymania pracy urządzeń i całkowitego zaprzestania poboru energii, a jedynie do przygotowania i zastosowania odpowiednich działań w przedmiotowym okresie, których rezultatem byłoby ograniczenie poboru energii w odpowiednim zakresie, czego jednak nie wykonał.

Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 56 ust. 3a ustawy – Prawo energetyczne karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń w poborze energii w

dniach 10 i 11 sierpnia 2015 roku przez OSP na podstawie 11d ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne. Powyższe oznacza, że zaistniała przesłanka do nałożenia na powoda przez prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kary pieniężnej. Wymierzenie na tej podstawie kary pieniężnej ma charakter obligatoryjny.

Zgodnie z treścią 56 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji) wysokość kary pieniężnej, o której mowa w ust. 1 pkt 1-38, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym (...). Zgodnie natomiast z ust. 6 ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Ponadto, według ust. 6a Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W niniejszej sprawie, przy ocenie stopnia szkodliwości czynu Sąd miał na uwadze zakres przekroczenia w dniach 10 i 11 sierpnia 2015 roku mocy o 7,8135 MW w godzinie. Powyższe wynika bowiem z faktu, iż powód nie stosując się do wprowadzonych ograniczeń, dokonując przekroczenia w powyższym zakresie, w sposób bezpośredni oddziaływał negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne. Skutkiem takiego działania może być bowiem wystąpienie rzeczywistego zagrożenia w pracy całego systemu. Powyższa okoliczność świadczy o stopniu szkodliwości czynu powoda wyższym niż znikomy. Z tego względu przyjęcie, że szkodliwość czynu powoda była większa niż znikoma, uniemożliwiało odstąpienie od nałożenia na powoda kary na podstawie powołanego wyżej art. 56 ust. 3a ustawy – Prawo energetyczne. Tym samym niezasadny był podniesiony przez powoda zarzut naruszenia art. 7 k.p.a.

Wbrew twierdzeniom powoda brak było również podstaw do przyjęcia, iż zaistniały przesłanki do zmniejszenia nałożonej na powoda kary. Z treści złożonego przez powoda dokumentu wskazującego rozliczenie przychodów w 2017 roku (jako

poprzedzającym rok w którym wydano zaskarżoną decyzję) wynika, iż przychód wyniósł 317.220.000,00 zł. Mając powyższe na względzie oraz treść art. 56 ust.3 cytowanej wyżej ustawy Sąd przyjął, iż nałożona na powoda kara w wysokości 23.440,00 zł jest znacznie niższa od limitu określonego treścią art. 56 ust.3 ustawy – Prawo energetyczne. Ponadto zauważenia wymaga okoliczność, iż wysokość kary jest adekwatna do wysokości dokonanego przez powoda przekroczenia. Wysokość kary pieniężnej stanowi bowiem iloczyn 3,000 zł i łącznego przekroczenia mocy odpowiadającej MW w poszczególnych godzinach doby, po zaokrągleniu w dół pełnych złotych (7,8135 MW x 3,00 zł) zwłaszcza, iż wartość mnożnika wynika z tego pozwany wziął pod uwagę poziom najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym, tj. 1,50 zł (odnotowanej 7 stycznia 2016 roku), której należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży elektrycznej w okresie 10-31 sierpnia 2015 roku. Biorąc przy tym również pod uwagę fakt, że powód zaprzestał naruszania prawa oraz, jak wynika bowiem z treści zeznań świadków wdrożył procedurę w zakładzie produkcyjnym umożliwiającym skuteczne dostosowanie się w przyszłości do wprowadzonych ograniczeń, kara ustalona w tych granicach spełni swój podstawowe cele w zakresie oddziaływania szczególnego na powoda, jak również funkcje prewencji ogólnej. Tak ustalona kara nie przekracza również możliwości płatniczych powoda. Ponadto Sąd wskazał, iż kara administracyjna nie stanowi odpłaty za popełniony czyn, lecz ma charakter środka przymusu służącego zapewnieniu realizacji wykonawczo – zarządzających zadań administracji agregowanych przez pojęcie interesu publicznego (wyrok TK z dnia 31 marca 2008r., SK 75/06, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 30). Powód w toku niniejszego postępowania nie wykazał, aby nałożona kara zachwiała jego płynność finansową. Kara w nałożonej wysokości, relatywnie niska i zarazem adekwatna do zakresu stwierdzonego naruszenia i jego przyczyny, która tkwiła w zaniedbaniu powoda w postaci, jak wynika z treści zeznań świadków - braku odpowiednich procedur umożliwiających w odpowiednim czasie zastosowanie się do poboru energii w organicznym zakresie oraz braku odpowiedniego systemu zabezpieczeń, który

uniemożliwiłby samoczynne uruchomienie urządzenia w dniu 11 sierpnia 2015 roku. Będzie również odpowiednio odczuwalna, na tyle dolegliwa, aby spełniła swoje funkcje. Sąd przyjął, iż kara w wysokości 23.440, 00 zł będzie na tyle odczuwalna dla powoda, aby spełniła swoje funkcje represyjną i zapobiegawczą sprawiając, że powód, jako podmiot ukarany będzie stosował się do obowiązującego porządku prawnego, a także wychowawczą oddziałując zniechęcająco na innych przedsiębiorców do podejmowania działań niezgodnych z prawem.

Mając powyższe na względzie, Sąd na podstawie art. 479⁵³§1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach procesu, Sąd orzekł stosownie do wyników postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r. poz. 265). Na koszty postępowania po stronie pozwanego złożył się koszt zastępstwa procesowego w wysokości 720,00 zł.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dowolną a nie swobodną ocenę zebranego materiału dowodowego, a polegające na przyjęciu przez Sąd I instancji, że:

1) w dniu 10 sierpnia 2015 ... nie dostosowało się do ograniczeń poboru energii wprowadzonych, przez PSE S.A. podczas gdy ... w całości dostosowało się do tych ograniczeń, a Sąd I Instancji nie uwzględnił okoliczności związanych z uzasadnionym technologicznie czasem niezbędnym do wywiązania się z wprowadzanych ograniczeń, niezwłocznie po ich ogłoszeniu przez PSE S.A.,

2) działania ... charakteryzowała znaczna społeczna szkodliwość czynu podczas gdy działania ... charakteryzowały się znikomą społeczną szkodliwością czynu, a ... zrealizowała ciążący na niej obowiązek dostosowania się do

ograniczeń wprowadzonych przez PSE S.A., co w konsekwencji dodatkowo uzasadniało możliwość odstąpienia od wymierzenia kary przez Prezesa URE w zw. z art. 56 ust. 6a prawo energetyczne,

3) działania mające na celu dostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez PSE S.A. w dniu 10 sierpnia 2015 roku o godzinie 10:00 i obowiązujące do dnia 12 sierpnia 2015 r. do godziny 00:01 stanowiły zawinione naruszenie tych ograniczeń, podczas gdy niezwłocznie po dowiedzeniu się o tych ograniczeniach podjęto działania mające na celu niezwłoczne, technologicznie możliwe dostosowanie się do ograniczeń, wobec czego nie można jej przypisać winy.

a w konsekwencji dokonanie przez Sąd I Instancji błędnych ustaleń faktycznych.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

4) art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. w zw. z art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. poprzez jego błędnąwykładnię i przyjęcie, że art. 56 ust. 1 pkt 3a znajduje zastosowanie do sytuacji naruszenia ograniczeń poboru energii wprowadzonych przez operatora sieci dystrybucyjnej - Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., zwanych dalej „PSE S.A.”, w dniu 10 sierpnia 2015 roku o godzinie 10:00 i obowiązujące do dnia 12 sierpnia 2015 r. do godziny 00:01 zgodnie z art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. podczas gdy nie znajduje on zastosowania do wskazanego przepisu.

5) art. 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e. w zw. z art. 11d ust. 3 p.e. poprzez błędne ich zastosowanie jak gdyby w dniu 10 sierpnia 2015 nie dostosowało się do ograniczeń poboru energii wprowadzonych, przez PSE S.A. podczas gdy w całości dostosowało się do tych ograniczeń, a Sąd I Instancji nie uwzględnił okoliczności związanych z uzasadnionym technologicznie czasem niezbędnym do wywiązania się z wprowadzanych ograniczeń, niezwłocznie po ich ogłoszeniu przez PSE S.A.,

6) art. 56 ust. 6 p.e. poprzez błędne ich zastosowanie jak gdyby działania charakteryzowała znaczna społeczna szkodliwość czynu podczas gdy działania

charakteryzowały się znikomą społeczną szkodliwością czynu, a Strona pozwana zrealizowała ciążący na niej obowiązek dostosowania się do ograniczeń wprowadzonych przez PSE S.A.,

7) art. 56 ust. 6a p.e. poprzez błędne ich zastosowanie jak gdyby działania Strony pozwanej charakteryzowała znaczna społeczna szkodliwość czynu i w konsekwencji nałożeniu kary na Stronę powodową podczas gdy działania Strony pozwanej charakteryzowały się znikomą społeczną szkodliwością czynu, a Strona powodowa zrealizowała ciążący na niej obowiązek, co w konsekwencji uzasadniało możliwość odstąpienia od wymierzenia kary przez Prezesa URE,

8) art. 56 ust. 6 p.e. poprzez jego niezastosowanie i nie zbadanie dotychczasowego zachowania Strony pozwanej, jako przesłanki przy ustaleniu wysokości kary podczas gdy Prezes URE jest z mocy ustawy zobligowany do wzięcia tej przesłanki pod uwagę,

9) art. 56 ust. 6 p.e. poprzez błędne zastosowanie jak gdyby działania Strony pozwanej mające na celu dostosowanie się do ograniczeń wprowadzonych przez PSE S.A. w dniu 10 sierpnia 2015 roku o godzinie 10:00 i obowiązujące do dnia 12 sierpnia 2015 r. do godziny 00:01 stanowiły zawinione naruszenie tych ograniczeń, podczas gdy Strona pozwana niezwłocznie po dowiedzeniu się o tych ograniczeniach podjęło działania mające na celu niezwłoczne, technologicznie możliwe dostosowanie się do ograniczeń, wobec czego nie można jej przypisać winy,

10) art. 56 ust. 6 p.e. poprzez niewłaściwe zastosowanie, tj. przyjęcie, że stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie Strony pozwanej i jej możliwości finansowe uzasadniają nałożenie kary pieniężnej w wysokości 23 440,00 zł, podczas gdy wymierzona w Stronę pozwana kara pieniężna jest nieproporcjonalnie wysoka, biorąc pod uwagę znikomą szkodliwość czynu.

Mając na uwadze powyższe wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości poprzez:

a) uchylenie zaskarżonej Decyzji w całości,

a ewentualnie, w razie nieuwzględnienia wniosku z ppkt a powyżej:

b) zmianę zaskarżonej Decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie, że ... nie podlega karze, o której mowa w art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e.;

a ewentualnie, w razie nieuwzględnienia wniosków z ppkt a i b powyżej:

c) zmianę zaskarżonej Decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uznanie, że ... nie naruszyło obowiązku, o którym mowa w art. lid st. 3 p.e.;

a ewentualnie, w razie nieuwzględnienia wniosków z ppkt a-c powyżej:

d) zmianę zaskarżonej Decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez odstąpienie od wymierzenia kary;

a ewentualnie, w razie nieuwzględnienia wniosków z ppkt a-d powyżej:

e) zmianę zaskarżonej Decyzji i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez wymierzenie kary w najniższej możliwej wysokości (obniżenie wymierzonej Decyzją kary do najniższej możliwej wysokości)

oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania za I instancję według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do poñownego rozpoznania sądowi I instancji.

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za instancję odwoławczą.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Nie potwierdził się pierwszy zarzut apelacji, dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje. Materiał dowodowy został oceniony wszechstronnie i wnikliwie. W orzecznictwie przyjmuje się, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak np.: uzasadnienie Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980r., II URN, OSNC 1980/10/200). Jeśli tylko z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie wówczas, gdy brak jest logiki w wysnuwaniu wniosków ze zgromadzonego materiału dowodowego lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza reguły logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok SN z 27 września 2002 r. sygn. II CKN 817/00, Lex nr 56906; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 lutego 2011 r., sygn. I ACa 21/11). Pozwany zarzucając Sądowi I instancji przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, w istocie nie przedstawił błędów w logice jego rozumowania. Tymczasem wnioski Sądu znajdują odzwierciedlenie w

zebranych w sprawie materiale dowodowym. Prawidłowe było ustalenie Sądu Okręgowego, że powód sam zadeklarował tzw. moc bezpieczną w piśmie z dnia 10 marca 2014 r. (znak: DT/4/2014) i ustalona przez operatora systemu dystrybucji (OSD) w planie ograniczeń na poziomie 0,080 MW. Prawidłowo ustalono również, że Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w dniu 10 sierpnia 2015 roku wydały komunikat, iż w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d ustawy - Prawo energetyczne wprowadzając, na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 tej ustawy, od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej. Jednocześnie, w dniu 10 sierpnia 2015 r. PSE S.A., działając na podstawie art. 11 c ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, powiadomiły Ministra Gospodarki (obecnie: Minister Energii) i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: „Prezes URE”) o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 ustawy - Prawo energetyczne. Rada Ministrów w dniu 11 sierpnia 2015 r. wydała Rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło te ograniczenia w okresie od dnia 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do dnia 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. W dniu powzięcia wiedzy o wprowadzonych ograniczeniach poboru energii w godzinach rannych, częściowo kontynuowano prace produkcyjne jak również rozpoczęto procedurę wygaszania pracy urządzeń. Nie było możliwości natychmiastowego zatrzymania pracy części urządzeń, z uwagi na konieczność chłodzenia pracy urządzeń oraz wentylacji. Na podstawie zebranego materiału dowodowego Sąd I instancji zasadnie stwierdził, że powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń w dniach 10 i 11 sierpnia

2015r. Wynika to przede wszystkim ze zbiorczych danych przedstawionych przez PGE Dystrybucja S.A. dotyczących stopnia niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015r. do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (k.3-4, 88-89 akt adm.), jak również wyjaśnień powoda z dnia 24 października 2017r. (k.9-10 akt adm.).

Sąd I instancji dokonał również prawidłowej wykładni przepisów prawa materialnego w szczególności art. 56 ust. 3a, art. 11c ust. 2 pkt 2, art. 11d ust. 3, art. 56 ust. 6 i art. 56 ust. 6a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012r. poz. 1059 ze zm., dalej jako: Pe).

Przebieg zdarzeń, które doprowadziły do wydania zaskarżonej decyzji był następujący: operator systemu przesyłowego (PSE S.A.) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości spowodowanych m.in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach stwierdził zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16 d Pe.

Przepis ten stanowi, że zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej to stan systemu elektroenergetycznego lub jego części, uniemożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej lub równowagę dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię.

Operator wprowadził w dniu 10 sierpnia 2015r. od godz. 10:00 ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Tego samego dnia operator systemu przesyłowego powiadomił Ministra Gospodarki i Prezesa URE o zagrożeniu i w konsekwencji w dniu 11 sierpnia 2015r. Rada Ministrów wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w

dostawie i poborze energii elektrycznej (Dz.U. z 2015r. poz. 1136). Obowiązywało ono od 11 sierpnia 2015r. od godz. 24 do 31 sierpnia 2015r. do godz. 24:00.

Bezsporne jest, że powód nie dostosował się do ograniczeń przez okres pierwszych 2 dni t.j. 10 i 11 sierpnia 2015 r.

W myśl art. 56 ust. 3a Pe karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11 d ust. 3 Pe.

Art. 11 d ust. 3 Pe stanowi, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Literalna wykładnia tego przepisu prowadzi do wniosku, że operator systemu przesyłowego jakim jest PSE S.A. w przypadku stwierdzenia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej miał prawo do wprowadzenia ograniczenia w świadczonych usługach. Podmiot, który do takiego ograniczenia nie dostosował się, na mocy art. 56 ust. 3a Pe podlega karze pieniężnej.

Do analogicznego wniosku prowadzi wykładnia funkcjonalna.

W art. 3 pkt 16 Pe zostało zdefiniowane pojęcie bezpieczeństwa energetycznego jako stan gospodarki umożliwiający pokrycie bieżącego i perspektywicznego zapotrzebowania odbiorców na paliwa i energię w sposób technicznie i ekonomicznie uzasadniony, przy zachowaniu wymagań ochrony środowiska. Prawo energetyczne zawiera w art. 3 pkt 16 a, 16 b i 16 d definicje :

1. bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej - jest to zdolność systemu elektroenergetycznego do zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej oraz zrównoważenia dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię,
2. bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej - nieprzerwana praca sieci elektroenergetycznej, a także spełnienie wymagań w zakresie parametrów jakościowych energii elektrycznej i standardów jakościowych obsługi odbiorców, w tym dopuszczalnych przerw w dostawach energii elektrycznej odbiorcom końcowym, w możliwych do przewidzenia warunkach pracy tej sieci,
3. zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej - stan systemu elektroenergetycznego lub jego części, uniemożliwiający zapewnienie bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej lub równoważenie dostaw energii elektrycznej z zapotrzebowaniem na tę energię.

Jednocześnie zgodnie z art. 5 Konstytucji RP Rzeczpospolita Polska ma obowiązek strzec bezpieczeństwa swoich obywateli. Bezpieczeństwo energetyczne stanowi jeden z jego elementów.

Wprowadzanie przez operatorów systemu przesyłowego ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz stosowanie szeregu innych, uregulowanych prawem powszechnie obowiązującym, uprawnień operatorskich stanowi istotny instrument dla zapewnienia tego bezpieczeństwa.

Wskazać należy, że infrastruktura elektroenergetyczna, w tym w szczególności sieci w znaczeniu wynikającym z art. 3 pkt 11 Pe, stanowi element infrastruktury krytycznej, o której mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz.U. 2018 r. poz. 1401). Ochrona infrastruktury krytycznej stanowi wyraz odpowiedzialności władzy publicznej za bezpieczeństwo energetyczne.

Należy się zgodzić z pozwanym, że przepisy art. 11 d Pe wskazują środki i sposoby działania przez operatora systemu przesyłowego, stanowiąc rozwinięcie generalnych dyrektyw postępowania przewidzianych w art 11 c ust. 2 ustawy (odpowiednio art. 11 c ust. 2 pkt 1 w zw.z art. 11 d ust. 1 ustawy oraz art. 11 c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11 d ust. 3 ustawy). Przepis art. 11 d ust. 1 ustawy określa uprawnienia operatora systemu przesyłowego względem innych użytkowników systemu (w celu wykonania art. 11 c ust. 2 pkt 1), a art. 11 d ust. 3 zezwala na wykonywanie usług przesyłania i dystrybucji w sposób odpowiadający treści art. 11 c ust. 2 pkt 2. Przepisy te są powiązane ze sobą funkcjonalnie i istnieje między nimi ścisła zależność, co potwierdza z kolei ich redakcja, wskazująca analogiczne hipotezy ich stosowania: „*W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)*” (tak w art. 11 c ust. 2) i „*W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej (...)*” (tak w art. 11 d ust. 3; por. również art. 11 d ust. 1). Z uzasadnienia ustawy nowelizującej ustawę - Prawo energetyczne, wprowadzającej powołane przepisy wynika, że ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, wprowadzane na podstawie art. 11 ustawy - Prawo energetyczne oraz art. 11 c - 11 d tej ustawy, różnią się od siebie:

„Art 11 Pe dotyczy sytuacji zagrożenia systemu, które można wcześniej przewidzieć i jest wystarczający czas na wprowadzenie środków nadzwyczajnych, jakimi są ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzane w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast dodane art. 11c - 11f Pe zawierają dodatkowe przepisy dotyczące postępowania w sytuacjach zagrożenia dla funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, które mogą wystąpić nagle i wymagają natychmiastowych działań operatorów systemów elektroenergetycznych dla zapobieżenia skutkom tych zagrożeń, a także zadania w zakresie bezpieczeństwa operacyjnego sieci elektroenergetycznej.”

Dzięki wskazanym przepisom operatorzy systemów sieciowych mieliby dysponować możliwościami skutecznego zarządzania instalacjami i sieciami

energetycznymi nawet w sytuacjach wyjątkowych (art. 11 c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 11 d ust. 1 ustawy), a w sytuacji zagrożeń mają być wdrażane ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w taki sposób, aby nie doszło do dysfunkcji całego systemu zaopatrzenia sieciowego (art. 11 c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11 d ust. 3 ustawy). Założeniem reagowania kryzysowego w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej jest pełna współpraca użytkowników systemu z operatorem systemu przesyłowego i realizującymi jego polecenia operatorami systemów dystrybucyjnych (art. 9j ust. 3 w zw. z art. 11 c ust. 2 pkt 1 i art. 11 d ust. 2 ustawy) oraz wykonywanie ich poleceń dyspozytorskich (z zastrzeżeniem braku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób). Polecenia operatora systemu przesyłowego mają wówczas nadrzędny charakter wobec poleceń operatorów systemu dystrybucyjnego.

Katalog sytuacji uzasadniających wprowadzenie ograniczeń wskazanych w art. 11 ustawy został ujęty w art. 11 ust. 1. Ograniczenia te nie mają mniejszej rangi a w doktrynie podkreśla się, że regulacja ta potwierdza kluczową funkcję Rady Ministrów w obszarze energetyki sieciowej. Ograniczenia obu rodzajów różni hipoteza stosowania przepisów: środki wymienione w art. 11 c - 11 d ustawy stosuje się w razie powstawania nadzwyczajnych, kryzysowych sytuacji, co wynika wprost z art. 11 c ust. 1 ustawy. Art. 11 c Pe reguluje sytuację zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej spowodowanego zdarzeniami wymienionymi w ust. 1 tego artykułu, gdy usunięcie tego zagrożenia i przywrócenie prawidłowego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego wymaga natychmiastowych działań i wprowadzenia nadzwyczajnych środków, a czas niezbędny na ich wprowadzenie uniemożliwia zastosowanie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie i zakresie określonym w art. 11 ust 7 Pe. Art 11 d Pe określa działania i środki, jakie może i powinien zastosować operator systemu przesyłowego i operator systemu dystrybucyjnego dla usunięcia stanu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań dla pokrycia potrzeb odbiorców na energię elektryczną operator systemu przesyłowego może

wydawać polecenia odbiorcom końcowym dotyczące ograniczeń w poborze energii elektrycznej lub przerwać jej dostawy, zgodnie z planami ograniczeń, o których mowa w art. 11 ust. 6a.

Należy się zgodzić z poglądem pozwanego, że w przypadku ograniczeń wprowadzanych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów, o których mowa w art. 11 ustawy, brakuje regulacji analogicznej do art. 11 d, bowiem założenie ustawodawcy jest takie, że sytuacja kryzysowa zostanie już początkowo opanowana przez operatorów w szybszym terminie i przy użyciu art. 11c i 11d w z w. z art. 9j ust. 1 - 3 ustawy. Katalog sytuacji uzasadniających wprowadzenie ograniczeń, wskazany w art. 11 ust. 1 ustawy, sugeruje powstanie zagrożeń o mniejszym stopniu intensywności, w tym również niedotyczących zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

Należy mieć również na względzie rolę operatorów systemu elektroenergetycznego w ochronie infrastruktury krytycznej. Operatorzy systemów elektroenergetycznych są odpowiedzialni m.in. za ruch sieciowy w sieciowych systemach energetycznych, za bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tych systemów, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci, którymi zarządzają, w tym połączeń międzysystemowych. Odpowiedzialność ta polega na scentralizowaniu podejmowania decyzji dotyczących funkcjonowania sieci, np. w zakresie ruchu sieciowego, bilansowania systemu, zarządzania ograniczeniami systemowymi (zob. art. 3 pkt 19, 23a i 23b ustawy). Zakres odpowiedzialności operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego określa art. 9c ust. 2 ustawy, z kolei operatora systemu dystrybucyjnego - art. 9c ust. 3 ustawy. Bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej (poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej elektroenergetycznej) jest podstawowym zadaniem operatora systemu przesyłowego, gdyż wskazane zostało przez ustawodawcę na pierwszym miejscu.

Współdziałanie wszystkich podmiotów w ramach systemu sieciowego odbywa się na podstawie umów energetycznych. Zgodnie z art. 9g ust. 1 ustawy operatorzy systemów elektroenergetycznych są zobowiązani do opracowania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci w zakresie swojego działania, w których określą szczegółowe warunki korzystania z sieci przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tych sieci. Głównym dokumentem dla funkcjonowania systemu elektroenergetycznego jest Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. W przypadku sieci dystrybucyjnych analogiczne dokumenty muszą bowiem uwzględniać treść instrukcji opracowanej przez operatora systemu przesyłowego (art. 9g ust. 5 Pe). Zgodnie z nią wprowadzenie ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej przez Radę Ministrów określone jest jako „tryb normalny” (pkt 4.3.10.2) a przez operatora systemu przesyłowego jako „tryb normalny na polecenie OSP” (pkt 4.3.10.3). Określenia te wskazują, że z punktu widzenia operatora systemu przesyłowego ograniczenia te mają charakter działań pozwalających na zachowanie procedur pozwalających na uprzedzenie odbiorców o podejmowanych działaniach. Oprócz wyżej wskazanych wyróżnia się bowiem jeszcze tryby: awaryjny, automatyczny i ograniczenia poziomu napięć (pkt 4.3.10.4 - 4.3.10.6). Potwierdza to wniosek, że operator systemu przesyłowego dysponuje szerokim katalogiem środków reagowania na sytuacje kryzysowe - przykładowo, wyłączenia awaryjne zakładają nawet możliwość zmniejszenia poboru mocy czynnej o 50 % prognozowanego zapotrzebowania na moc w ciągu 60 minut od wydania polecenia dyspozytorskiego (pkt 4.3.10.4.3.).

Z powyższego wynika, że art. 11 d ust. 1 i 3 ustawy dostarczają operatorowi systemu przesyłowego instrumenty reagowania na wypadek sytuacji przewidzianych w art. 11 c ust. 2. W świetle art. 11 d ust. 3 ustawy operator systemu przesyłowego dysponuje kompetencją do czasowego ograniczenia zakresu wykonywania umów przesyłowych poprzez ograniczenie dostarczania energii elektrycznej. Jego działania wymuszają z kolei dokonanie analogicznych działań przez operatorów systemów

dystrybucyjnych. W konsekwencji na odbiorcach końcowych spoczywa obowiązek współpracy i wykonania ogłoszonych ograniczeń.

Ograniczenia wskazane w art. 11 d ust. 3 ustawy zawierają również te wskazane w art. 11 c ust. 2 pkt 2 ustawy, absorbując je niejako i stanowiąc ich realizację. Porównanie treści art. 11 d ust. 3 i art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy prowadzi do wniosku, że ograniczenia świadczenia usług przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej zostały zakwalifikowane jako rodzaj ograniczeń w jej dostarczaniu i poborze. Zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11 c ust. 3 lub art. 11 d ust. 3. Plany ograniczeń są sporządzane na podstawie § 8 rozporządzenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego. Ograniczenia mają dwukierunkowy charakter - są to ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Niedostosowanie się do ograniczeń w poborze skutkuje również niewykonaniem przez odbiorcę ograniczeń w dostarczaniu energii elektrycznej, pobieranej przez niego z sieci w ilości większej niż wynikająca z planu ograniczeń. Odbiorca wymusza bowiem swoim działaniem nieplanowaną przez operatora, dodatkową pracę sieci elektroenergetycznej. Sytuacja ta zależy jedynie od decyzji odbiorcy. Wprowadzanie ograniczeń nie polega bowiem na fizycznym odcinaniu odbiorców od sieci, lecz właśnie na dobrowolnym dostosowaniu się przez nich do ustalonych wcześniej planów ograniczeń.

W konsekwencji należy się zgodzić z apelującym, że wykładnia językowa norm sankcjonowanych i sankcjonujących pozwala na uznanie, że wszystkie ograniczenia wprowadzane przez operatora systemu przesyłowego w dniach 10 - 11 sierpnia 2015 r. podlegały ochronie za pomocą sankcji administracyjnych (polecenia operatorskie, o których mowa w art. 11 c ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 11 d ust. 1 - w treści art. 56 ust. 1 pkt 19 Pe; natomiast ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii

elektrycznej, o których mowa w art. 11 c ust. 2 pkt 2 w zw. z art. 11 d ust. 3 - w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a Pe).

Pozwany był obowiązany nałożyć na powoda karę pieniężną. Nie zostały spełnione przesłanki z art. 56 ust. 6a Pe umożliwiające odstąpienie od jej wymierzenia. Brak bowiem podstaw by przyjąć, że szkodliwość czynu powoda była znikoma. Jak trafnie zauważył pozwany stopień szkodliwości czynu powoda wyraża się w bezpośrednim wpływie popełnionego przez powoda czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego i tym samym możliwości spowodowania realnego zagrożenia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju. Narzędzie w postaci ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej stanowi ostatni mechanizm zabezpieczający przez rozległą awarią zasilania, poprzez utratę napięcia w sieci elektroenergetycznej na znacznym obszarze w wyniku niedoboru mocy wytwórczych mogących zaspokoić istniejące w danym momencie zapotrzebowanie. Skutki awarii mogą być znaczące dla gospodarki i gospodarstw domowych. Ponadto należy mieć na względzie, że na osiągnięcie zamierzonego efektu redukcji zapotrzebowania na energię elektryczną w skali kraju składają się jednostkowe zachowania poszczególnych odbiorców. O stopniu szkodliwości czynu decyduje wielkość niedostosowania się odbiorcy w stosunku do ustalonego dla niego planu ograniczeń. Prezes URE uwzględnił to w sposobie ustalenia kary, której wysokość wynika z przemnożenia łącznego przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy elektrycznej przez 3000 zł, które stanowi podwojoną wartość najwyższej możliwej ceny rozliczeniowej za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym t.j. 1500 zł, której to wartości należałoby się spodziewać przy ograniczonej podaży energii elektrycznej w okresie 10-31 sierpnia 2015r. Metoda ta uwzględnia zarówno czas, jaki wielkość przekroczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, że wysokość kary znajduje oparcie w przepisach prawa i spełnia konstytucyjny wymóg proporcjonalności. Spełni również cele kary - represyjny, edukacyjny i prewencyjny.